

ΣΧΕΔΙΟ ΑΕΙΦΟΡΙΑΣ ΙΟΝΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Όραμα

Τα πανεπιστήμια εκπαιδεύουν τους αυριανούς ηγέτες. Έχουμε την ευκαιρία να δημιουργήσουμε κουλτούρες βιωσιμότητας για τους σημερινούς φοιτητές και να θέσουμε τις προσδοκίες τους για το πώς πρέπει να είναι ο κόσμος. Ταυτόχρονα, δημιουργούμε υγιέστερους, καθαρότερους, ασφαλέστερους και παραγωγικότερους χώρους εργασίας για τους εργαζόμενους και τους φοιτητές των πανεπιστημίων. Παρέχοντας πραγματικά παραδείγματα περιβαλλοντικών, οικονομικών και κοινωνικών επιτυχιών, ελπίζουμε να προωθήσουμε την καινοτομία και τη δημιουργική δράση στο πανεπιστήμιο.

Στρατηγική

Αν και οι πρωτοβουλίες βιωσιμότητας μπορούν και υλοποιούνται χωρίς υποστήριξη των πρωταγωνιστών αρχών, η βιωσιμότητα πρέπει να αποτελεί θεσμική προτεραιότητα προκειμένου τα «πράσινα» έργα να προωθούνται σε σχέση με άλλες απαιτήσεις χρόνου και χρηματοδότησης. Η μετάβαση από μεμονωμένες ιδέες σε ένα ολοκληρωμένο, πανεπιστημιακό πρόγραμμα απαιτεί επιμονή, ηγεσία και συστηματική προσπάθεια σε διάφορα επίπεδα - ανεξάρτητα από τη δέσμευση της ανώτατης διοίκησης.

Ωστόσο, η συμμετοχή της ηγεσίας του πανεπιστημίου θα ενισχύσει τη νομιμότητα των διαφόρων έργων και την ενθάρρυνση της αποδοχής από τους βασικούς ενδιαφερόμενους, γεγονός που με τη σειρά του θα αυξήσει την ετοιμότητα για την εφαρμογή πιο φιλόδοξων εργαλείων, όπως τα συστήματα και τα πρότυπα διαχείρισης της ενέργειας. Για να αναπτυχθεί ένα σύστημα διαχείρισης ή ένα στρατηγικό σχέδιο βιωσιμότητας, το ιδανικό σενάριο είναι να συγκληθεί μια πανεπιστημιακή επιτροπή ανώτατων στελεχών για να συμφωνήσουν και να αναλάβουν την κυριότητα των πρωτοβουλιών βιωσιμότητας η οποία να περιλαμβάνει όλους τους Κοσμήτορες, τον Πρύτανη και τους Αντιπρυτάνεις. Αυτοί οι διαχειριστές αποφασίζουν για τους συνολικούς στόχους και τις προτεραιότητες, οι οποίες στη συνέχεια αποτελούν τη βάση των έργων της Πράσινης Πανεπιστημιούπολης. Μόλις ξεκινήσει κάποια υποστήριξη από την ανώτατη ηγεσία, το επόμενο βήμα είναι η διεξαγωγή μιας «επισκόπησης τοπίου» για να διαπιστωθεί ο τρόπος με τον οποίο άλλοι οργανισμοί έχουν διαρθρώσει τις προσπάθειές του. Αυτή η διαδικασία θα πρέπει να αποφέρει πολύτιμα διδάγματα σχετικά με το τι πρέπει να κάνουμε και τι όχι, και αυτά τα αποτελέσματα μπορούν στη συνέχεια να χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη προτύπων που θα βοηθήσουν στη συλλογή πληροφοριών και τελικά στον καθορισμό στόχων.

Για να διατηρηθεί το θεσμικό όργανο σε λειτουργία και να συντονιστεί μεταξύ των βασικών παραγόντων, θα πρέπει να υπάρξει κατανομή των οικονομικών και ανθρώπινων πόρων. Στην ιδανική περίπτωση, αυτό θα λάβει τη μορφή ενός καθορισμένου γραφείου ή τμήματος που είναι υπεύθυνο για τη συνολική διαχείριση των δραστηριοτήτων βιωσιμότητας με πόρους πλήρους απασχόλησης, ευθύνες και προϋπολογισμούς.

Υπάρχουν πολλά βήματα για τη θεσμοθέτηση συστημάτων διαχείρισης βιωσιμότητας. Τέσσερα είναι τα βασικά βήματα: **Σχεδιασμός, Εκτέλεση, Έλεγχος, Δράση.**

Καθώς τα προγράμματα βιωσιμότητας ωριμάζουν, αυτός ο κύκλος θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει τις Εκθέσεις Προόδου και την Προσαρμογή. Η υποβολή εκθέσεων θα ενισχύσει το αίσθημα της υπευθυνότητας και η παροχή περιθωρίων για την προσαρμογή των προγραμμάτων θα επιτρέψει τον πιο φιλόδοξο καθορισμό στόχων.

Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

Οι 17 στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ, SDG) είναι ένα πλαίσιο που καθορίστηκε από τα Ηνωμένα Έθνη και περιλαμβάνει στόχους και δείκτες για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης μέχρι το 2030. Οι 17 ΣΒΑ προσπαθούν να αντιμετωπίσουν διάφορες παγκόσμιες προκλήσεις όπως η φτώχεια, η ανισότητα, η κλιματική αλλαγή, η προστασία της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας.

Οι στόχοι αυτοί αφορούν στα παρακάτω:

1. Μηδενική Φτώχεια: Εξάλειψη της ακραίας φτώχειας
2. Μηδενική Πείνα: Εξάλειψη της ακραίας πείνας
3. Καλή υγεία και ευημερία: Προώθηση της καλής υγείας και ευημερίας για όλους.
4. Ποιότητα εκπαίδευσης: Εξασφάλιση υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης και ίσης πρόσβασης σε όλους
5. Ισότητα των φύλων: Επίτευξη της ισότητας των φύλων και της ενδυνάμωσης των γυναικών και των κοριτσιών. Αντιμέτωπιση των ανισοτήτων μεταξύ των ανθρώπων και των χωρών.
6. Καθαρό νερό και αποχέτευση: Πρόσβαση όλων σε καθαρό νερό και υγιεινές συνθήκες υγιεινής.
7. Ανανεώσιμη ενέργεια: Προώθηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για φτηνή και καθαρή ενέργεια
8. Αξιοπρεπής εργασία και Οικονομική ανάπτυξη: Προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης που είναι βιώσιμη και χωρίς ανισότητες.
9. Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές
10. Λιγότερες ανισότητες: Αντιμέτωπιση των ανισοτήτων μεταξύ των ανθρώπων και των χωρών.
11. Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες: Προώθηση βιώσιμων πόλεων και κοινοτήτων.
12. Υπεύθυνη Κατανάλωση και Παραγωγή: Προώθηση της υπεύθυνης κατανάλωσης και παραγωγής. Προώθηση της βιώσιμης χρήσης και διαχείρισης των φυσικών πόρων.
13. Δράση για το κλίμα: Δράση για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεών της.
14. Ζωή στο νερό: Διατήρηση και αειφορία των ωκεανών και των θαλασσών.
15. Ζωή στη στεριά: Διατήρηση της βιοποικιλότητας
16. Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί: Προώθηση της ειρήνης και δικαιοσύνης μέσω ισχυροποίησης των αντίστοιχων θεσμών
17. Συνεργασία για τους στόχους: Ενέργειες για τη συνεργασία ώστε να υλοποιηθούν όλοι οι στόχοι.

ΣΤΟΧΟΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Στρατηγικοί Στόχοι Αειφορίας Ιονίου Πανεπιστημίου

Το Ιόνιο Πανεπιστήμιο θέτει συνολικά επτά (7) στρατηγικούς στόχους αειφορίας, καθένας από τους οποίους συνδέεται με έναν ή περισσότερους από τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs) και απαριθμούνται στον παρακάτω κατάλογο (με τους πιο στενά συνδεδεμένους SDGs μέσα σε παρένθεση):

1. Ηγεσία (SDG 17)
2. Εκπαίδευση και Κοινωνία (SDGs 4 και 5)
3. Υγεία και Ευεξία (SDGs 3, 10 και 11)
4. Λειφορικά συστήματα τροφίμων (SDGs 2, 11, 12 και 13)
5. Λειφορικές πόλεις και κοινότητες (SDGs 10, 11 και 13)
6. Προστασία φυσικού περιβάλλοντος (SDGs 6, 12, 13, 14 και 15)
7. Ψηφιακή επανάσταση για την αειφόρο ανάπτυξη (SDGs 1-16)

Κάθε στρατηγικός στόχος αειφορίας αναλύεται σε ειδικούς στόχους αειφορίας για την επίτευξη των οποίων έχουν προβλεφθεί συγκεκριμένες ενέργειες/δράσεις για την υλοποίησή τους καθώς και ποσοτικοί δείκτες για την παρακολούθηση της επίτευξής τους εντός συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος.

Στη συνέχεια δίνεται μια συνοπτική περιγραφή των επτά στρατηγικών στόχων αειφορίας η οποία ακολουθείται από αναλυτικό πίνακα στον οποίο καταγράφονται οι επιμέρους ειδικοί στόχοι αειφορίας, οι ενέργειες/δράσεις, οι δείκτες παρακολούθησης κάθε στρατηγικού στόχου αειφορίας.

1. Ηγεσία

Ο ρόλος που μπορούν και ταυτόχρονα καλούνται να διαδραματίσουν τα Πανεπιστήμια ως εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα στην αειφόρο ανάπτυξη είναι σύνθετος και πολυσχιδής. Σε αυτό το πλαίσιο, η βιώσιμη εκπαιδευτική ηγεσία (sustainable educational leadership) αναδεικνύεται ως μια ιδιαίτερα σημαντική έννοια η οποία αναφέρεται στην υιοθέτηση κατάλληλων πρακτικών και μοντέλων ηγεσίας οι οποίες προάγουν την αειφορία εντός ενός εκπαιδευτικού οργανισμού.

Η βιώσιμη εκπαιδευτική ηγεσία απαιτεί τη λήψη μέτρων και αποφάσεων που θα διασφαλίζουν ότι το πανεπιστήμιο θα λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες και των μελλοντικών γενεών παράλληλα με την παρούσα, προσαρμοζόμενο στις νέες προκλήσεις και αλλαγές στους τομείς του περιβάλλοντος, της κοινωνίας και της οικονομίας.

Στο πλαίσιο μιας βιώσιμης εκπαιδευτικής ηγεσίας δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην προαγωγή και ανάπτυξη νέων διδακτικών και μαθησιακών προσεγγίσεων οι οποίες θα ταιριάζουν καλύτερα στις ανάγκες των εκπαιδευομένων και ευρύτερα της κοινωνίας. Επίσης, προάγεται η κουλτούρα της συνεργασίας στη λήψη αποφάσεων, μέσω της οποίας οι ηγέτες μπορούν να διασφαλίσουν ότι λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες και προοπτικές όλων των εμπλεκόμενων «παικτών» (stakeholders) εντός της πανεπιστημιακής κοινότητας, οδηγώντας έτσι σε μεγαλύτερη δέσμευση για την υπηρεσία των στόχων. Ιδιαίτερα για τους στόχους που αφορούν στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα, οι έννοιες της συνεργασίας και της δέσμευσης σε ένα κοινό όραμα αποδεικνύονται ζωτικής σημασίας. Επιπλέον, η βιώσιμη εκπαιδευτική ηγεσία προωθεί την υιοθέτηση πρακτικών και στρατηγικών που υποστηρίζουν την ένταξη και τη διαφορετικότητα συμβάλλοντας έτσι στη δημιουργία ενός πιο δίκαιου και χωρίς αποκλεισμούς εκπαιδευτικού συστήματος.

Συχνά γίνεται αναφορά σε διάφορα μοντέλα βιώσιμης εκπαιδευτικής ηγεσίας με έμφαση κυρίως στα παρακάτω: το μετασχηματιστικό, το διανεμητικό, το οικολογικό, το ηθικό και το αυθεντικό. Το μετασχηματιστικό μοντέλο δίνει έμφαση στη σημασία τονίζει τη σημασία ενός οραματιστή ηγέτη που αποτελεί πηγή έμπνευσης και παρακίνησης των υπολοίπων εντός της κοινότητας για την υιοθέτηση πρακτικών που υπηρετούν την αειφορία. Το διανεμητικό μοντέλο εστιάζει στην κατανομή των ευθυνών ηγεσίας μεταξύ των όλων ενδιαφερομένων μερών της πανεπιστημιακής κοινότητας. Το οικολογικό μοντέλο βιώσιμης ηγεσίας δίνει έμφαση στην ανάδειξη της πολύπλοκης διασύνδεσης του πανεπιστημίου με το φυσικό περιβάλλον, προωθώντας τις κατάλληλες ολιστικές προσεγγίσεις που ελαχιστοποιούν τις αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του ιδρύματος. Το ηθικό μοντέλο τονίζει τη σημασία των ηθικών αξιών στις ηγετικές πρακτικές ενός πανεπιστημιακού ηγέτη, προκειμένου να προωθείται η κοινωνική δικαιοσύνη και η ισότητα. Τέλος, το αυθεντικό μοντέλο εστιάζει στη σημασία ενός ηγέτη που παραμένει πιστός στις αξίες και τα πιστεύω του δίνοντας ιδιαίτερη σημασία στην καλλιέργεια κουλτούρας βιωσιμότητας εντός του πανεπιστημίου καθώς και στον μακροπρόθεσμο αντίκτυπο των αποφάσεων που λαμβάνονται συνεργατικά. Ο συνδυασμός χαρακτηριστικών και στρατηγικών των διαφόρων μοντέλων βιώσιμης εκπαιδευτικής ηγεσίας είναι απαραίτητος για τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας.

Ο στρατηγικός στόχος «Ηγεσία» του σχεδίου αειφορίας εξειδικεύεται σε τρεις επιμέρους ειδικούς στόχους αειφορίας που αφορούν στα παρακάτω: α) Δέσμευση ηγεσίας στην αειφορία, β) Το Πανεπιστήμιο ως ζωντανό εργαστήριο αειφορίας και γ) Δημιουργία Δικτύου Βιωσιμότητας. Για την επίτευξη κάθε ειδικού στόχου αειφορίας, έχουν προβλεφθεί συνολικά 6 ενέργειες/δράσεις (2 για τον καθένα), τα αποτελέσματα των οποίων αποτιμώνται μέσω συγκεκριμένων ποσοτικών δεικτών.

Ο στρατηγικός στόχος «Ηγεσία» συνδέεται στενά με τον 17^ο στόχο για τη βιώσιμη ανάπτυξη που αφορά στη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων και την εξασφάλιση των κατάλληλων συνθηκών και μέσων για την επίτευξη του συνόλου των στόχων της βιώσιμης ανάπτυξης.

2. Εκπαίδευση και Κοινωνία

Η σημασία της εκπαίδευσης για την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης αναγνωρίστηκε επίσημα στο Συνέδριο του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) για το περιβάλλον και την ανάπτυξη (United Nations Conference on Environment and Development – UNCED), το οποίο πραγματοποιήθηκε στο Ρίο της Βραζιλίας το 1992. Έκτοτε άρχισε να χρησιμοποιείται διεθνώς και συστηματικά ο όρος “Εκπαίδευση για τη βιώσιμη-αειφόρο ανάπτυξη” – “Education for Sustainable Development” ή απλά ESD.

Ένας τυπικός εκπαιδευτικός σχεδιασμός που στηρίζεται στην ESD στοχεύει να βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους να συμμετέχουν σε μια δημοκρατική κοινωνία ως υπεύθυνοι πολίτες υπηρετώντας στην πράξη τους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης, αναπτύσσοντας δεξιότητες οι οποίες αναφέρονται σε τρεις διαστάσεις: την αυτοδιάθεση (self-determination), τη συμμετοχή (participation) και την αλληλεγγύη (solidarity).

Η πλειονότητα των μοντέλων μάθησης στην εκπαίδευση για τη βιώσιμη ανάπτυξη δίνει έμφαση στα παρακάτω στοιχεία:

1. Μάθηση σχετικά με το φυσικό και το ανθρωπογενές περιβάλλον με μια ολιστική (integrative) οπτική μαζί με εμπλοκή (involvement) του εκπαιδευόμενου σε τοπικό ή ευρύτερο επίπεδο. Η ολιστική οπτική αναφέρεται στον πολυδιάστατο χαρακτήρα της αειφορίας-αειφόρου ανάπτυξης (οικολογική-περιβαλλοντική διάσταση, πολιτική διάσταση, οικονομική διάσταση, κοινωνική-πολιτισμική διάσταση).
2. Εστίαση σε συμμετοχική μάθηση (participatory/active learning) με ταυτόχρονη στόχευση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων του πολίτη (citizenship skills) μέσω μιας ηθικο-, αξιακής προσέγγισης (ethics- and values-driven approach).
3. Προσανατολισμός μάθησης βασισμένης στη συστημική σκέψη (system-based thinking) συμπεριλαμβάνοντας μεθόδους που στηρίζονται στη διερεύνηση (inquiry-based) και την εμπειρία (experiential) και οι οποίες είναι μαθητοκεντρικές (learner-centered) και διεπιστημονικές (interdisciplinary).
4. Έμφαση στη δια-βίου μάθηση ως προοπτική για την “ενοποίηση” της τυπικής και μη-τυπικής εκπαίδευσης και για τη διασφάλιση διαρκούς και διαθέσιμης προς όλους πρόσβασης στην εκπαίδευση περί βιώσιμης ανάπτυξης.

Τα παραπάνω στοιχεία προσανατολίζουν τη μαθησιακή διαδικασία στην ανάπτυξη τρόπου σκέψης και στην καλλιέργεια δεξιοτήτων που θα οδηγήσουν στη συνειδητοποίηση: (α) της πολυπλοκότητας των περιβαλλοντικών, οικονομικών και κοινωνικών συστημάτων, (β) της σημασίας της αλληλεξάρτησης αυτών των συστημάτων για την επίτευξη και διατήρηση της αειφόρου ανάπτυξης, και (γ) της ανάγκης σεβασμού των διαφορετικών οπτικών και ερμηνειών των ζητημάτων που αφορούν στην αειφορία.

Ο απώτερος σκοπός της εκπαιδευτικής διαδικασίας πρέπει να αφορά στο να παρέχει στον εκπαιδευόμενο όχι απλά τη γνώση στοιχεία σχετικά με την βιώσιμη ανάπτυξη αλλά τη ικανότητα να χρησιμοποιεί τη γνώση έτσι ώστε να δρα και σκέφτεται για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Ο στρατηγικός στόχος «Εκπαίδευση και Κοινωνία» του σχεδίου αειφορίας εξειδικεύεται σε τέσσερις επιμέρους ειδικούς στόχους αειφορίας που αφορούν στα παρακάτω: α) Εκπαίδευση, β) Ενίσχυση έρευνας και ανάπτυξης, γ) Δια Βίου μάθηση και δ) Ενσωμάτωση της έμφυλης διάστασης στην επαγγελματική εξέλιξη, την εκπαίδευση και την έρευνα. Για την επίτευξη κάθε ειδικού στόχου αειφορίας, έχουν προβλεφθεί συνολικά 11 ενέργειες/δράσεις [3 για τον (α), 4 για τον (β), 2 για τον (γ) και 2 για τον (δ)], τα αποτελέσματα των οποίων αποτιμώνται μέσω συγκεκριμένων ποσοτικών δεικτών.

Ο στρατηγικός στόχος «Εκπαίδευση και Κοινωνία» συνδέεται στενά με τους παρακάτω στόχους για τη βιώσιμη ανάπτυξη: Στόχος 4 – Ποιοτική εκπαίδευση και Στόχος 5 – Ισότητα των φύλων. Εντούτοις, δεδομένου ότι το αντικείμενο της εκπαίδευσης αφορά σε όλες τις εκφάνσεις της αειφορίας, ο εν λόγω στρατηγικός στόχος αφορά έμμεσα στο σύνολο των 17 στόχων βιώσιμης ανάπτυξης.

3. Υγεία και Ευεξία

Ο στρατηγικός αυτός στόχος αφορά στην η ενδυνάμωση για τη λήψη αποφάσεων και την υιοθέτηση συνθηκών που οδηγούν σε μια υγιή, ζωντανή πανεπιστημιακή αλλά και τοπική κοινότητα. Ο εν λόγω στρατηγικός στόχος συνδέεται κυρίως με τους παρακάτω στόχους για τη βιώσιμη ανάπτυξη: Στόχος 3 – Καλή υγεία και ευημερία, Στόχος 10 – Λιγότερες ανισότητες και Στόχος 11 – Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες. Το Ιόνιο Πανεπιστήμιο δεσμεύεται να παράσχει μια στρατηγική που να περιλαμβάνει:

- Δημιουργία ομάδας εργασίας για να οριστούν προτεραιότητες αειφορίας στην πανεπιστημιούπολη που να σχετίζονται με την υγεία και την ευημερία
- Καθιέρωση διαδικασίας για τη διενέργεια εκτιμήσεων επιπτώσεων στην υγεία για βοήθεια κατά τη λήψη επιχειρησιακών αποφάσεων
- Έναρξη εκπαιδευτικής εισπρατείας που να υπογραμμίζει τις συνδέσεις μεταξύ υγείας, ευημερίας και βιωσιμότητας για τους εργαζόμενους και τους φοιτητές
- Εξασφάλιση της πολιτικής υγείας και ευεξίας για τους εργαζόμενους και τους φοιτητές
- Παρακολούθηση, αξιολόγηση και προσαρμογή της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων ευεξίας των εργαζομένων και των φοιτητών

Ο εν λόγω στρατηγικός στόχος εξειδικεύεται σε πέντε επιμέρους ειδικούς στόχους αειφορίας για την επίτευξη των οποίων έχουν προβλεφθεί συνολικά επτά ενέργειες/δράσεις οι οποίες αποτιμώνται μέσω εννέα συνολικά ποσοτικών δεικτών.

Οι ειδικοί στόχοι αειφορίας αναλύονται ως εξής:

3.1 Υγειονομική κάλυψη πανεπιστημίου

- Δημιουργία μιας στρατηγικής ολιστικής προσέγγισης στην υγεία και την ευημερία των εργαζομένων και των φοιτητών του Ιονίου Πανεπιστημίου
- Δημιουργία απευθείας διαύλου επικοινωνίας των πανεπιστημιακών δομών υποστήριξης υγείας με το ΕΣΥ και άλλων δημόσιων υπηρεσιών
- Διασφάλιση ότι η υποστήριξη του προσωπικού και των φοιτητών με ειδικές ανάγκες, είναι εξατομικευμένη και οι προσαρμογές είναι αποτελεσματικές
- Εξοχρονισμός των πολιτικών βελτίωσης της υγείας του προσωπικού και των φοιτητών ώστε να δημιουργηθεί μια πανεπιστημιακή κοινότητα χωρίς αποκλεισμούς

3.2 Υγιεινές συνήθειες

Δημιουργία οδηγιών για εργονομική και ασφαλή χρήση εξοπλισμού όσον αφορά:

- Τη σωστή προσαρμογή της θέσης και στάσης εργασίας
- Τη σωστή προσαρμογή και χρήση του υπολογιστή
- Τη σωστή ενυδάτωση κατά την εργασία
- Τα απαραίτητα διαλλείματα και τις ασκήσεις χαλάρωσης κατά την εργασία
- Την ευαισθητοποίηση των συνεπειών κατάχρησης του διαδικτύου

Δημιουργία και εφαρμογή πολιτικής ορθής διατροφής:

- Καθοδήγηση σε όλα τα μέλη του για την υγιεινή διατροφή.
- Εξασφάλιση προσβασιμότητας σε φρέσκα και υγιεινά τρόφιμα, την παροχή υγιεινότερων εναλλακτικών λύσεων σε όλες τις υποδομές σίτισης του πανεπιστημίου.
- Ευαισθητοποίηση σχετικά με τις συνέπειες της χρήσης και της κατάχρησης του αλκοόλ
- Πρόσβαση σε υγιεινά μη αλκοολούχα ποτά σε όλες της πανεπιστημιακές κοινωνικές δραστηριότητες

3.3 Άθληση για όλους. Κοινόχρηστες αθλητικές εγκαταστάσεις

- Δημιουργία εγκαταστάσεων που θα καθιστούν τον πανεπιστημιακό αθλητισμό προσβάσιμο σε όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας

- Ενθάρρυνση δημιουργίας πανεπιστημιακών αθλητικών ομάδων και επένδυση στις εγκαταστάσεις και το προσωπικό για να τους επιτρέψει να λειτουργούν αποτελεσματικά
- Δημιουργία φιλόξενου υπαίθριου περιβάλλοντος έτσι ώστε εργαζόμενοι και φοιτητές να περνούν περισσότερο χρόνο σε υπαίθριους χώρους
- Ανάπτυξη προγράμματος κοινωνικού αθλητισμού, το οποίο θα είναι χωρίς αποκλεισμούς ανεξάρτητα από σωματικούς και κοινωνικούς περιορισμούς
- Οργάνωση φιλικών αθλητικών πρωταθλημάτων που μπορούν να συμμετάσχουν όλοι χωρίς να χρειάζεται να βρίσκονται σε ένα ορισμένο επίπεδο
- Ενθάρρυνση του δια βίου αθλητισμού

3.4 Υποστήριξη ψυχικής υγείας

- Ενθάρρυνση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας με δυσκολίες ψυχικής υγείας να αναζητήσουν υποστήριξη σε ολοκληρωμένες υπηρεσίες ψυχολογικής υποστήριξης
- Παροχή εύκολα προσβάσιμων πληροφοριών σχετικά με τους τρόπους και τις διαδικασίες υποστήριξης που διατίθενται από το πανεπιστήμιο σε όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας
- Παροχή άμεσης παραπομπής στους εξειδικευμένους εξωτερικούς οργανισμούς όπου απαιτείται
- Παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης του προσωπικού στην ορθή αντιμετώπιση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας που βρίσκονται σε κίνδυνο
- Αναγνώριση και αναθεώρηση των ακαδημαϊκών και μη ακαδημαϊκών πολιτικών και διαδικασιών που έχουν πιθανές επιπτώσεις στην ψυχική υγεία των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας
- Αναγνώριση και εξάλειψη οποιαδήποτε συστημικής διάκρισης μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας που μπορεί να αντιμετωπίζουν δυσκολίες ψυχικής υγείας

3.5 Πολιτική απαγόρευσης του καπνίσματος

- Απαγόρευση του καπνίσματος σε όλα τα πανεπιστημιακά κτίρια ή σε οχήματα που χρησιμοποιούνται σε σχέση με τις δραστηριότητες του πανεπιστημίου
- Απαγόρευση της χρήσης ηλεκτρονικών τσιγάρων όπου απαγορεύεται το κάπνισμα
- Υποστήριξη των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας που επιθυμούν να εγκαταλείψουν τη συνήθεια του καπνίσματος χωρίς δημιουργία διακρίσεων.

4. Αειφορικά συστήματα τροφίμων

Η επίτευξη «αειφορικών συστημάτων τροφίμων» έχει αποκτήσει σημαντική δυναμική τις τελευταίες δεκαετίες καθώς οι κοινωνίες έχουν συνειδητοποιήσει τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές προκλήσεις που συνδέονται με το σύγχρονο μοντέλο παραγωγής και κατανάλωσης τροφίμων. Από το 2008, στην Παγκόσμια διάσκεψη που διοργανώθηκε από τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας (FAO) στη Ρώμη, έχουν τεθεί θέματα επισιτιστικής ασφάλειας κι αναγνωρίστηκε για πρώτη φορά η ανάγκη θέσπισης των «αειφορικών συστημάτων τροφίμων» με σκοπό να καταπολεμηθεί η πείνα και η φτώχεια. Μετέπειτα, η υιοθέτηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs) από τα Ηνωμένα Έθνη το 2015 ήταν μια σημαντική διεθνής δέσμευση για την ανάπτυξη των «αειφορικών συστημάτων τροφίμων», καθώς περιλάμβανε τον SDG 2, ο οποίος εστιάζει στην επίτευξη της «μηδενικής πείνας».

Ωστόσο, ο στρατηγικός στόχος «αειφορικά συστήματα τροφίμων» είναι πολύ πιο ουσιαστικός, καθώς είναι στενά συνδεδεμένος με όλους τους SDGs, κι ο αντίκτυπός του εκτείνεται πολύ πέρα από τον SDG 2. Έτσι, τα «αειφορικά συστήματα τροφίμων» δεν αποτελούν μόνο ένα μέσο για την επίτευξη ενός στόχου, αλλά ένα κρίσιμο στοιχείο στην ευρύτερη προσπάθεια για τη δημιουργία ενός πιο δίκαιου, ισότιμου και βιώσιμου κόσμου

προκειμένου να αντιμετωπιστούν ζητήματα που σχετίζονται με την πείνα, τη φτώχεια, την υγεία, τη διατήρηση του περιβάλλοντος και την βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη.

Ο επανασχεδιασμός και η αναθεώρηση της λειτουργίας των συστημάτων τροφίμων προς ένα πιο βιώσιμο, παραγωγικό κι ανθεκτικό μοντέλο είναι απαραίτητα για την επίλυση μακροπρόθεσμων προκλήσεων πείνας, ασθενειών αλλά και κλιματικών αλλαγών. Προκειμένου να προωθηθεί η μετάβαση του συμβατικού μοντέλου συστήματος τροφίμων προς ένα πιο βιώσιμο, απαιτούνται αποτελεσματικές πολιτικές και αλληλεπιδράσεις μεταξύ των διάφορων μερών της κοινωνίας. Αυτές οι αλληλεπιδράσεις περιλαμβάνουν τις σχέσεις, την επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ ατόμων, κοινοτήτων και οργανισμών σε όλη την αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων. Τα «αιφορικά συστήματα τροφίμων» δεν αφορούν μόνο στην υιοθέτηση φιλικών προς το περιβάλλον πρακτικών, αλλά και τον μετασχηματισμό του τρόπου με τον οποίο αλληλοεπιδρούμε, επικοινωνούμε και συνεργαζόμαστε στα διατροφικά μας οικοσυστήματα. Ως εκ τούτου, οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις βρίσκονται κι αυτές στο επίκεντρο της αλλαγής και της μετάβασης σε ένα πιο υγιεινό και περιβαλλοντικά φιλικό σύστημα τροφίμων.

Για το Ιόνιο Πανεπιστήμιο ο στρατηγικός στόχος «αιφορικά συστήματα τροφίμων» έχει θεσπιστεί με σκοπό να αναπτυχθούν τα κατάλληλα εργαλεία που θα συμβάλουν στην αιφορική διαχείριση των τροφίμων αλλά και των αποβλήτων και παραπροϊόντων που απορρέουν. Στο πλαίσιο αυτό το Ιόνιο Πανεπιστήμιο δεσμεύεται να αναπτύξει ένα σχέδιο δράσης προς αυτή την κατεύθυνση το οποίο περιλαμβάνει τους παρακάτω τέσσερις ειδικούς στόχους αιφορίας:

- i) **Ανάπτυξη και προώθηση της αιφορικής εστίασης**, που θα συμβάλλει στην ορθή διακίνηση και διάθεση των τροφίμων κι ως εκ τούτου στη μείωση των τροφίμων που απορρίπτονται ως απόβλητα.
- ii) **Αξιοποίηση αποβλήτων τροφίμων**, που θα συμβάλλει στη μείωση του όγκου των αποβλήτων της πανεπιστημιούπολης μέσω θέσπισης διαδικασιών για την αξιοποίησή τους.
- iii) **Βιώσιμη διαχείριση νερού**, που θα συμβάλλει στην ορθολογική διαχείριση και στη μείωση της χρήσης των υδάτινων πόρων.
- iv) **Βιώσιμη διαχείριση υλικών συσκευασίας και σερβιρίσματος**, που θα συμβάλλει στην κοινωνική ευαισθητοποίηση για την υπεύθυνη επιλογή τροφίμων με βάση τη συσκευασία τους αλλά και την μετέπειτα ορθολογική διαχείριση των υλικών συσκευασίας.

Ο στρατηγικός στόχος «Αιφορικά συστήματα τροφίμων» συνδέεται με τους παρακάτω (τουλάχιστον) τέσσερις στόχους βιώσιμης ανάπτυξης: Στόχος 2 – Μηδενική πείνα, Στόχος 11 – Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες, Στόχος 12 – Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή, Στόχος 13 – Δράση για το κλίμα. Για την επίτευξη των τεσσάρων ειδικών στόχων αιφορίας έχουν προβλεφθεί συνολικά 11 ενέργειες/δράσεις οι οποίες αποτιμώνται μέσω συνολικά 13 ποσοτικών δεικτών.

5. Αιφορικές πόλεις και κοινότητες

Το έτος 2015, στις 23 Σεπτεμβρίου πραγματοποιήθηκε στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη, η συνάντηση των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων και συντάχθηκε ένα νέο κείμενο (Ατζέντα) για τους Στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης, το οποίο αποτελεί ένα σχέδιο δράσης για την προστασία του πλανήτη και την ευημερία των ανθρώπων. Από τη συνάντηση προέκυψε η Agenda 2030 των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και υιοθετήθηκαν από όλα τα κράτη-μέλη του ΟΗΕ οι 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs) με τους 169 υπο-στόχους (targets) τους. Η παρούσα συνάντηση αποτελεί ορόσημο για τη διεθνή κοινότητα καθώς για πρώτη φορά τέθηκαν διεθνώς στόχοι, τους οποίους καλούνται να υλοποιήσουν όλες οι χώρες από κοινού, τόσο οι ανεπτυγμένες όσο και οι αναπτυσσόμενες.

Ο στόχος 11 αφορά στη δημιουργία Βιώσιμων, Ανθεκτικών, Ασφαλών και Χωρίς Αποκλεισμούς Πόλεων και Οικισμών. Η συνεχής συγγέντρωση ανθρώπων και ανθρωπίνων δραστηριοτήτων στις πόλεις είχε σαν συνέπεια (ως ατελή οικοσυστήματα) τη δημιουργία περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων, όπως η ατμοσφαιρική ρύπανση, η δημιουργία στερεών και υγρών αποβλήτων, η κυκλοφοριακή συμφόρηση, η κοινωνική υποβάθμιση κ.α.

Ο στόχος 11 επιδιώκει να καταστούν και πάλι οι πόλεις και οι ανθρωπίνοι οικισμοί βιώσιμοι, να λειτουργούν δηλαδή και να αναπτύσσονται σύμφωνα με τις αρχές της Αειφορίας (ισότητα, υγιεινή, σεβασμός των δικαιωμάτων όλων των πολιτών, περιβαλλοντική και οικολογική πρόνοια, σχεδιασμός διαχείρισης των φυσικών πόρων). Έτσι θα επιτευχθεί βελτίωση της κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ποιότητας όλων των ανθρώπων που ζουν σε πόλεις και οικισμούς, ιδιαίτερα των φτωχών στις πόλεις και την ύπαιθρο.

Μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονες πόλεις στην προσπάθειά τους για επίτευξη της βιωσιμότητας, είναι αυτή που αφορά στην κινητικότητα και τις μεταφορές, καθώς μεγάλο ποσοστό των προβλημάτων τους σχετίζεται με αυτές, όπως η ατμοσφαιρική ρύπανση, η υπερκατανάλωση ενέργειας, η αύξηση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) στην ατμόσφαιρα, η επιβάρυνση της δημόσιας υγείας καθώς και η ηχορύπανση. Επιπλέον οι μεταφορές οφείλουν να σχεδιάζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι προσβάσιμες σε όλους ανεξαρτήτως τους πολίτες και να λαμβάνουν ειδική πρόνοια για άτομα όλων των ηλικιών με μικρά ή μεγαλύτερα προβλήματα.

Όσον αφορά στο παρόν σχέδιο αειφορίας, για τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών και της φοιτητικής κοινότητας αφενός και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων αφετέρου, προτείνονται στο πλαίσιο του στρατηγικού στόχου «Αειφορικές πόλεις και κοινότητες» οι παρακάτω επτά ειδικοί στόχοι αειφορίας με συνολικά 16 ενέργειες/δράσεις για την επίτευξή τους σύμφωνα με τον παρακάτω κατάλογο:

Βιώσιμες μεταφορές

- ✓ Αγορά ηλεκτρικών οχημάτων
- ✓ Δημιουργία θέσεων στάθμευσης ποδηλάτων

Υποδομές προσβασιμότητας

- ✓ Δημιουργία υποδομών για ασφαλή πρόσβαση σε ΑΜΕΑ και ηλικιωμένων ατόμων στην πόλη
- ✓ Δημιουργία υποδομών προσβασιμότητας εντός του Πανεπιστημίου
- ✓ Δημιουργία υποδομών για φοιτητές με προβλήματα όρασης και ακοής

Στέγαση φοιτητών

- ✓ Παροχή προσιτής στέγασης για φοιτητές στην πόλη

Δημιουργία πάρκων

- ✓ Δημιουργία χώρων πρασίνου στο Πανεπιστήμιο

Διαχείριση ενεργειακών πόρων

- ✓ Αντικατάσταση λαμπτήρων με νέους ενεργειακής κλάσης Α
- ✓ Εγκατάσταση χρονοδιακοπών φωτισμού
- ✓ Δημιουργία υποδομών εξοικονόμησης ενέργειας

Διαχείριση αποβλήτων και απορριμμάτων

- ✓ Δημιουργία σημείων ανακύκλωσης/διαχείρισης αποβλήτων στην Πανεπιστημιούπολη
- ✓ Διαχείριση τοξικών-επικίνδυνων εργαστηριακών αποβλήτων
- ✓ Μείωση της κατανάλωσης γραφικής ύλης
- ✓ Διοργάνωση ημερίδων για την κυκλική οικονομία, ανακύκλωση, επανάχρηση, κομποστοποίηση

Διατήρηση και διαχείριση πολιτισμικής κληρονομιάς

- ✓ Δράσεις ανάδειξης φυσικών και πολιτιστικών στοιχείων
- ✓ Υλοποίηση έργων για την πολιτισμική κληρονομιά

Ο εν λόγω στρατηγικός στόχος πέρα από τον στόχο βιώσιμης ανάπτυξης υπ' αριθμόν 11 – Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες συνδέεται και με άλλους SDGs όπως ο Στόχος 10 – Λιγότερες ανισότητες και ο Στόχος 13 – Δράση για το κλίμα.

6. Προστασία φυσικού περιβάλλοντος

Η προστασία του φυσικού αποτελεί κεντρικό πυλώνα της βιώσιμης ανάπτυξης και βασική προτεραιότητα. Επιπλέον, η περιβαλλοντική προστασία, στο πλαίσιο της αρχής της ενσωμάτωσης, θα πρέπει να αποτελεί μέρος της περιβαλλοντικής πολιτικής σε όλες τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Το φυσικό περιβάλλον και τα φυσικά οικοσυστήματα (βιοτικοί και αβιοτικοί παράγοντες) προσφέρουν όλες τις απαραίτητες υπηρεσίες για τη διατήρηση και συνέχιση της ζωής στον πλανήτη (Οικοσυστημικές Υπηρεσίες).

Στο φυσικό περιβάλλον μπορούμε να κατατάξουμε τα φυσικά οικοσυστήματα (βιοτικούς και αβιοτικούς παράγοντες) και παγκόσμιους φυσικούς πόρους όπως ο αέρας και το νερό.

Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα και βασικό πυλώνα περιβαλλοντικής πολιτικής, όχι μόνο για τις χώρες της ΕΕ, αλλά για τον πλανήτη ολόκληρο. Στο πλαίσιο των 17 στόχων της Αειφορίας (SDGs), ο στρατηγικός στόχος «Προστασία φυσικού περιβάλλοντος» συνδέεται άμεσα με τους παρακάτω πέντε στόχους: 1. Στόχος 6: Καθαρό νερό, 2. Στόχος 12: υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή, 3. Στόχος 13: δράσεις για το κλίμα, 4. Στόχος 14: ζωή στο νερό, 5. Στόχος 15: ζωή στη στεριά, ενώ έμμεση σύνδεση έχει και με τους 17 στόχους. Η κατάρρευση του φυσικού περιβάλλοντος θα συμπαράσχει σε κατάρρευση τη ζωή σε όλο τον πλανήτη.

Ο εν λόγω στρατηγικός στόχος εξειδικεύεται μέσω δύο ειδικών στόχων αειφορίας για την επίτευξη των οποίων προβλέπονται συνολικά πέντε ενέργειες/δράσεις. Οι δύο ειδικοί στόχοι αειφορίας αναλύονται ως εξής:

Προστασία και ανάδειξη βιοποικιλότητας και φυσικού περιβάλλοντος

- ✓ Δημιουργία βοτανικού κήπου με αυτόχθονα είδη
- ✓ Δημιουργία εθελοντικών συμμετοχικών ομάδων για την προστασία του Περιβάλλοντος
- ✓ Διενέργεια μελετών βιοποικιλότητας και οικοσυστημικών υπηρεσιών
- ✓ Οργάνωση επισκέψεων στο πεδίο για προώθηση της γνώσης για τη βιοποικιλότητα
- ✓ Δημιουργία εγχειριδίων καλών πρακτικών για την προστασία του περιβάλλοντος και των ειδών

Προστασία και ανάδειξη τοπίου

Το τοπίο είναι το αποτέλεσμα της συνύπαρξης φυσικού περιβάλλοντος και ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Στο τοπίο είναι καταγεγραμμένη η φυσική, η ιστορική και η πολιτιστική κληρονομιά του κάθε τόπου. Ο χώρος, όπως διαμορφώνεται από τη Φύση και τον Άνθρωπο, αποτελεί το τοπίο.

Στην εποχή μας, πολλές από τις ανθρώπινες δραστηριότητες, όπως η ειμετάλλευση των πόρων και η αστικοποίηση, εξαπλώνονται σε έκταση και αυξάνονται συνεχώς σε ένταση, με μεγάλες επιπτώσεις στην αλλοίωση του τοπίου και στις αλλαγές χρήσεων γης.

Το 2000 υπογράφηκε στη Φλωρεντία η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης, που τέθηκε σε ισχύ το Μάρτιο του 2004. Σήμερα στη Σύμβαση μετέχουν 38 χώρες, ενώ ετήσιες τεχνικές συναντήσεις έχουν επιτρέψει τη διερεύνηση πολλών πτυχών του τοπίου, τη διαμόρφωση, αλλά και τη διαχείρισή του.

Στο διεθνές επίπεδο, η Συνθήκη για την Παγκόσμια Κληρονομιά της UNESCO αναγνωρίζει πλέον και τοπία στον κατάλογο των περιοχών της. Βέβαια, κατά την Ευρωπαϊκή Σύμβαση, όλα τα τοπία που διαμορφώνονται από τη συνύπαρξη ανθρώπου και φύσης και ενσωματώνουν τη φυσική και πολιτιστική κληρονομιά του τόπου, μπορούν να χαρακτηριστούν ως πολιτιστικά τοπία υψηλής φυσικής και πολιτιστικής αξίας (ξερολιθές,

μνημειακοί ελαιώνες κλπ). Αυτά όμως που επιλέγονται από την UNESCO χαρακτηρίζονται από σημαντικές φυσικές, ιστορικές και πολιτισμικές αξίες. Σημειώνεται ότι η UNESCO, όχι μόνο ενδιαφέρεται αποκλειστικά για τα σημαντικά τοπία με ιδιαίτερες αξίες αλλά τα αντιμετωπίζει και ως τοπία παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Στο πλαίσιο προστασίας και ανάδειξης του τοπίου, το πανεπιστήμιο σχεδιάζει τη διοργάνωση ημερίδων στις τοπικές κοινωνίες για την ανάδειξη της υψηλής περιβαλλοντικής, ιστορικής και πολιτιστικής αξίας του. Επιπλέον θα ενημερώσει τις τοπικές κοινωνίες όλων των νήσων της ΠΙΝ για τα ιδιαίτερα τοπία της Επτανήσου, με πλούσια φυσική, ιστορική και πολιτιστική αξία την οποία οφείλουμε στις επόμενες γενιές.

7. Ψηφιακή επανάσταση για την αειφόρο ανάπτυξη

Η ψηφιακή τεχνολογία παραμένει ένα από τα πιο ελπιδοφόρα αλλά μη επαρκώς χρησιμοποιημένα εργαλεία για την επίτευξη των στόχων της βιώσιμης ανάπτυξης. Σύμφωνα με τους ITU (International Telecommunication Union) και UNDP (United Nations Development Programme), περισσότερα από τα δύο τρίτα (περίπου το 70%) των στόχων του ΟΗΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη μπορούν να επωφεληθούν άμεσα από τις ψηφιακές τεχνολογίες και τα δεδομένα καθώς αυτές:

Δύναται να χρησιμοποιηθούν για να συμβάλλουν στην καταπολέμηση της φτώχειας διευκολύνοντας την πρόσβαση σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και υπηρεσίες, παρέχοντας νέες οικονομικές ευκαιρίες και καλύτερη κοινωνική προστασία, αλλά και δεδομένα που βοηθούν για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την διαμόρφωση πολιτικής που αφορούν τις ανάγκες της οικονομίας και τη διαθεσιμότητα αγαθών και υπηρεσιών σε κάθε κλίμακα.

Μπορούν να συμβάλλουν στην διαμόρφωση βιώσιμων κοινοτήτων μέσω της υποστήριξης λήψης αποφάσεων για τον αστικό σχεδιασμό με γνώμονα δεδομένα τοπικών αναγκών, για τη διαχείριση νερού και άλλων φυσικών πόρων και βελτιστοποίηση χρήσης αλλά και παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, καθώς και για την αύξηση της επισιτιστικής ασφάλειας μέσω βελτίωσης στην αποτελεσματικότητας της τοπικής παραγωγής τροφίμων και στην έγκαιρη πρόσβαση σε πληροφορίες για τους αγρότες της υπαίθρου, π.χ. έγκαιρη πληροφόρηση-προειδοποίηση, κλπ.

Ο ψηφιακός γραμματισμός, οι ψηφιακές δεξιότητες και η πρόσβαση σε διαδικτυακούς πόρους (οικονομικούς, εκπαιδευτικούς, υγείας, ίσων ευκαιριών εργασίας, συμμετοχής στην πολιτική κλπ.) μπορούν να συμβάλλουν στη μείωση των ανισοτήτων και να υποστηρίξουν την πρόοδο για την ισότητα των δύο φύλων αλλά και να προάγουν την χωρίς αποκλεισμούς απασχόληση και αξιοπρεπή εργασία για όλους, και την διασύνδεση των ανθρώπων μέσω ενίσχυσης των εξ αποστάσεως συνεργασιών για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Οι ψηφιακές τεχνολογίες μπορούν να παρέχουν ή να διευκολύνουν πρόσβαση σε ζωτικές υπηρεσίες (π.χ. υγειονομικές), παρέχοντας δεδομένα και γνώσεις για καλύτερη λήψη αποφάσεων (π.χ. κλιματική κρίση, χερσαία και υδάτινα οικοσυστήματα, χρήσεις γης, βιοποικιλότητα) αλλά και να συμβάλλουν στη γεφύρωση χάσμάτων στην εκπαίδευση και την έρευνα διευκολύνοντας την πρόσβαση σε πληροφορίες και ξεκλειδώνοντας την καινοτομία. Οι ψηφιακές λύσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εργαλεία εξ αποστάσεως μάθησης, υποστηρίζοντας πολλούς τύπους μάθησης σύγχρονα και ασύγχρονα, ενώ η ψηφιακή μάθηση και δεξιότητες μπορούν να συμβάλλουν στη μείωση του ψηφιακού χάσματος μεταξύ των νέων και των περιθωριοποιημένων ατόμων.

Όμως, ενώ οι ψηφιακές τεχνολογίες έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν θετικά τομείς όπως η εκπαίδευση, η οικονομία, η υγειονομική περίθαλψη ή οι δημόσιες υπηρεσίες, η εφαρμογή τους συχνά στερείται συντονισμού και βιωσιμότητας. Προς ανάσχεση αυτής της αδυναμίας είναι επιβεβλημένη η χάραξη στρατηγικής, η οποία θα ωθήσει στην υιοθέτηση και τη δημιουργία ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών και ως μηχανισμός θετικής αλλαγής θα ωθήσει στη βιώσιμη ανάπτυξη κάθε επιμέρους δομής της κοινωνίας ανεξαρτήτου κλίμακας.

Ο στρατηγικός στόχος «Ψηφιακή επανάσταση για την αειφόρο ανάπτυξη» του σχεδίου αειφορίας εξειδικεύεται σε τέσσερις επιμέρους ειδικούς στόχους αειφορίας που αφορούν:

(α) Το δίκτυο τεχνολογίας για την αειφορία, το οποίο αναμένεται να συμβάλλει στη δημιουργία ευκαιριών για διεύρυνση των τεχνολογικών συνεργασιών με άλλα ιδρύματα και φορείς σε διάφορα επίπεδα (τοπικό, περιφερειακό, εθνικό, διεθνές),

(β) Τις σύγχρονες υποδομές τεχνολογιών πληροφορικής, μέσω των οποίων επιδιώκεται η αναβάθμιση των υποδομών τεχνολογίας και υιοθέτηση της χρήσης λογισμικού ανοιχτού κώδικα,

(γ) Την ψηφιακή ένταξη και δεξιότητες, μέσω των οποίων θα εκπαιδευτεί η πανεπιστημιακή κοινότητα και το κοινωνικό σύνολο στη χρήση και υιοθέτηση ψηφιακών εργαλείων και εφαρμογών,

(δ) Τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών για επίτευξη των στόχων της βιώσιμης ανάπτυξης, στο πλαίσιο του οποίου αναμένεται να υλοποιηθούν εξ αποστάσεως δράσεις συμβουλευτικής, εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης και να προκύψουν εφαρμογές-εργαλεία αποτίμησης των δράσεων αειφορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου.

Για την επίτευξη κάθε ειδικού στόχου αειφορίας έχουν προβλεφθεί συνολικά 11 ενέργειες/δράσεις [1 για τον (α), 2 για τον (β), 3 για τον (γ) και 5 για τον (δ)] τα αποτελέσματα των οποίων αποτιμώνται μέσω συγκεκριμένων δεικτών.

Πίνακας σχεδίου αειφορίας Ιονίου Πανεπιστημίου

Στρατηγικοί στόχοι αειφορίας	Τομείς ενδιαφέροντος	Ειδικοί στόχοι αειφορίας	Ενέργειες/Δράσεις	Δείκτης	Τιμή δείκτη (στόχος)	Χρονοδιάγραμμα
1. Ηγεσία	Κεντρικές πολιτικές και δράσεις της ηγεσίας του Πανεπιστημίου για την προώθηση της αειφορίας	1.1 Δέσμευση ηγεσίας στην αειφορία	1.1.1 Δημιουργία ομάδων εργασίας για την αειφορία	Πλήθος ομάδων	3	31/12/2024
			1.1.2 Δημιουργία συντονιστικού γραφείου αειφορίας	Αριθμός γραφείων	1	31/12/2024
		1.2 Το Πανεπιστήμιο ως ζωντανό εργαστήριο αειφορίας	1.2.1 Αποθετήριο δεδομένων εφαρμοσμένης έρευνας στην αειφορία	Πλήθος στοιχείων αποθετηρίου	5	31/12/2025
			1.2.2 Θεσμοθέτηση οριζόντιων προγραμμάτων ενεργητικής μάθησης	Πλήθος προγραμμάτων	2	31/12/2025
		1.3 Δίκτυο Βιωσιμότητας	1.3.1 Συμμετοχή σε δίκτυα αειφορίας	Πλήθος δικτύων	3	31/12/2026
			1.3.2 Δημιουργία GREEN OFFICE από τους φοιτητές	Πλήθος γραφείων	1	31/12/2025
2. Εκπαίδευση και Κοινωνία	<ul style="list-style-type: none"> • Εκπαίδευση • Δια βίου Μάθηση • Θέματα ισότητας και δικαιοσύνης 	2.1 Εκπαίδευση	2.1.1 Προσφορά καθετοποιημένων μαθημάτων σχετικών με την αειφορία και τη βιώσιμη ανάπτυξη	Πλήθος μαθημάτων	2	31/12/2026
			2.1.2 Διοργάνωση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων/επισκέψεων εκτός πανεπιστημιούπολης	Πλήθος εκπαιδευτικών επισκέψεων σε φορείς εκτός του Πανεπιστημίου	10	31/12/2025

			2.1.3 Προώθηση της εκπαίδευσης των φοιτητών και του ανθρώπινου δυναμικού της ακαδημαϊκής κοινότητας στην αλλοδαπή	Πλήθος νέων διμερών συμφωνιών	10	31/12/2026
		2.2 Ενίσχυση Έρευνας και Ανάπτυξης	2.2.1 Διαδικτυακές ενημερώσεις για τα χρηματοδοτικά εργαλεία που μπορούν να αξιοποιηθούν για την υλοποίηση έρευνας	Πλήθος ενημερώσεων	2	31/12/2025
			2.2.2 Σεμινάρια εξέλιξης ερευνητικής ιδέας από το Γραφείο Μεταφοράς Τεχνολογίας του Ιονίου Πανεπιστημίου	Πλήθος σεμιναρίων	4	31/12/2026
			2.2.3 Διαγωνισμοί Επιχειρηματικής Ιδέας για φοιτητές α' & β' κύκλου	Πλήθος διαγωνισμών	2	31/12/2027
			2.2.4 Χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα του Ιδρύματος που να σχετίζονται με κάποιον από τους 17 στόχους σε ετήσια βάση	Πλήθος προγραμμάτων	5	31/12/2027
		2.3 Δια βίου μάθηση	2.3.1 Προσφορά επιμορφωτικών προγραμμάτων σπουδών μέσω του ΚΕΔΙΜΑ του πανεπιστημίου	Πλήθος νέων επιμορφωτικών σεμιναρίων	4	31/12/2025

			2.3.2 Προσφορά επιμορφωτικών ημερίδων/webinar	Πλήθος ημερίδων	9	31/12/2025
		2.4 Ενσωμάτωση της έμφυλης διάστασης στην επαγγελματική εξέλιξη, την εκπαίδευση και την έρευνα	2.4.1 Κατάρτιση για την έμφυλη διάσταση	Πλήθος δράσεων για την ευαισθητοποίηση σε θέματα έμφυλης ισότητας	3	31/12/2026
			2.4.2 Αποτίμηση της ισότιμης πρόσβασης των φύλων σε θέσεις ευθύνης και στην έρευνα	Πλήθος εκθέσεων αποτίμησης	1	31/12/2026
3. Υγεία - Ευεξία	<ul style="list-style-type: none"> • Ανθρώπινη Υγεία • Άθληση • Διατροφή • Ψυχική Υγεία • Εργασιακό Περιβάλλον 	3.1 Υγειονομική κάλυψη για όλους	3.1.1 Δημιουργία προγράμματος προληπτικής υγειονομικής περιθαλψής	Πλήθος γραφείων	4	31/12/2026
		3.2 Υγιεινές συνήθειες	3.2.1 Δημιουργία οδηγιών για εργονομική και ασφαλή χρήση εξοπλισμού	Εγχειρίδιο ορθής χρήσης εξοπλισμού	1	31/12/2024
			3.2.2 Δημιουργία πολιτικής ορθής διατροφής	Εγχειρίδιο πολιτικής ορθής διατροφής	1	31/12/2025
		3.3 Άθληση για όλους		3.3.1 Δημιουργία προγράμματος αθλητισμού και άσκησης για όλους	Πλήθος διατροφικών επιλογών συμβατών με τις αρχές της αειφορίας ανά γεύμα	3
			Πλήθος γραφείων		1	31/12/2024
		3.4 Υποστήριξη ψυχικής υγείας για όλους	3.4.1 Δημιουργία πολιτικής διασφάλισης της ψυχικής υγείας	Πλήθος γυμναστηρίων	1	31/12/2025
				Πλήθος γραφείων ψυχολογικής υποστήριξης	4	31/12/2026
		3.5 Πολιτική Απαγόρευσης	3.5.1. Τοποθέτηση επισήμανσης απαγόρευσης	Ταμπέλες	10	31/12/2024

		καπνίσματος	καπνίσματος			
			3.5.2. Διενέργεια σεμιναρίου για τη διακοπή του καπνίσματος	Σεμινάριο	1	31/12/2024
4. Αειφορικά συστήματα τροφίμων	Σχέδιο δράσης για την ανάπτυξη βιώσιμων προτύπων διαχείρισης τροφίμων καθώς και των αποβλήτων τους	4.1 Ανάπτυξη και προώθηση της αειφορικής εστίασης	4.1.1. Δημιουργία προτύπων τροφοδοσίας και διάθεσης τροφίμων για τους προμηθευτές	Πλήθος προτύπων	1	31/12/2025
			4.1.2 Εκπαιδευτικές δράσεις για την αειφορική επιλογή τροφίμων	Πλήθος εκπαιδεύσεων	2	31/12/2025
			4.1.3 Συνεργασία με τοπικούς φορείς για δωρεάν διάθεση περισσευόμενων μερίδων φαγητού σε ομάδες ανθρώπων με ανάγκη σίτισης	Πλήθος μηνυμάτων συνεργασίας	3	31/12/2026
			4.1.4 Εκπαίδευση για ορθή διαλογή αποβλήτων τροφίμων στην κουζίνα	Πλήθος εγχειριδίων	1	31/12/2026
		4.2 Αξιοποίηση αποβλήτων τροφίμων	4.2.1 Προώθηση οικιακής κομποστοποίησης	Πλήθος εγχειριδίων	1	31/12/2025
			4.2.2 Προώθηση κομποστοποίησης στην Πανεπιστημιούπολη	Μελέτη εγκατάστασης πιλοτικής μονάδας	1	31/12/2024
				Πλήθος εγκατεστημένων πιλοτικών μονάδων	1	31/12/2025
		4.3 Βιώσιμη διαχείριση νερού	4.3.1 Ενημερωτικές εκδηλώσεις	Πλήθος εκδηλώσεων	2	31/12/2025
			4.3.2 Δημιουργία εγχειριδίου ορθής χρήσης	Πλήθος εγχειριδίων	1	31/12/2025

			νερού			
			4.3.3 Εγκαταστάσεις αυτοματοποίησης για εξοικονόμηση νερού	Πλήθος εγκαταστάσεων	2	31/12/2027
		4.4. Βιώσιμη διαχείριση υλικών συσκευασίας και σερβιρίσματος	4.4.1 Ενημερωτικές δράσεις και δημιουργία εγχειριδίου-οδηγού για την ορθή διαχείριση υλικών συσκευασίας τροφίμων	Πλήθος ενημερωτικών δράσεων	2	31/12/2025
				Πλήθος εγχειριδίων	1	31/12/2025
			4.4.2 Προώθηση χρήσης οικολογικών και επαναχρησιμοποιήσιμων υλικών/σκευών σερβιρίσματος	Πλήθος εκπαιδεύσεων	3	31/12/2026
5. Λειφορικές πόλεις και κοινότητες	<ul style="list-style-type: none"> • Μεταφορές • Προσβασιμότητα • Στέγαση • Διαχείριση ενέργειας • Διαχείριση αποβλήτων και υλικών • Χρήσεις γης • Πολιτισμική κληρονομιά 	5.1 Βιώσιμες μεταφορές	5.1.1 Αγορά ηλεκτρικών οχημάτων	Πλήθος οχημάτων	1	31/12/2026
			5.1.2 Δημιουργία θέσεων στάθμευσης ποδηλάτων	Πλήθος θέσεων στάθμευσης ανά νησί (μέση τιμή)	30	31/12/2025
		5.2 Υποδομές προσβασιμότητας	5.2.1 Δημιουργία υποδομών για ασφαλή πρόσβαση σε ΑΜΕΑ και ηλικιωμένων ατόμων στην πόλη	Πλήθος αιτιολογημένων αιτημάτων προς αρμόδιους φορείς	4	31/12/2026
			5.2.2 Δημιουργία υποδομών προσβασιμότητας εντός του Πανεπιστημίου	Πλήθος κεκλιμένων επιπέδων ανά νησί	3	31/12/2025
				Πλήθος ανελκυστήρων ανά μη ισόγειο κτίριο	1	31/12/2025
			5.2.3 Δημιουργία υποδομών για φοιτητές με προβλήματα	Πλήθος επιγραφών Braille	8	31/12/2025

			όρασης και ακοής			
	5.3. Στέγαση φοιτητών	5.3.1 Παροχή προσιτής στέγασης για φοιτητές στην πόλη	Πλήθος προσφερόμενων δωματίων	350	31/12/2024	
	5.4 Δημιουργία πάρκων	5.4.1 Δημιουργία χώρων πρασίνου στο Πανεπιστήμιο	Πλήθος νέων φυτών/δέντρων	150	31/12/2026	
	5.5 Διαχείριση ενεργειακών πόρων	5.5.1 Αντικατάσταση λαμπτήρων με νέους ενεργειακής κλάσης Α	Πλήθος νέων λαμπτήρων	300	31/12/2025	
5.5.2 Εγκατάσταση χρονοδιακοπών φωτισμού		Πλήθος χρονοδιακοπών	15	31/12/2025		
5.5.3 Δημιουργία υποδομών εξοικονόμησης ενέργειας		Πλήθος φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων	2	31/12/2026		
	5.6 Διαχείριση αποβλήτων και απορριμμάτων	5.6.1 Δημιουργία σημείων ανακύκλωσης/διαχείρισης αποβλήτων στην Πανεπιστημιούπολη	Πλήθος σημείων ανακύκλωσης/διαχείρισης αποβλήτων	4	31/12/2025	
5.6.2 Διοργάνωση ημερίδων για την κυκλική οικονομία, ανακύκλωση, επανάχρηση, κομποστοποίηση		Πλήθος ημερίδων	4	31/12/2025		
5.6.3 Διαχείριση τοξικών-επικίνδυνων εργαστηριακών αποβλήτων		Πλήθος συμβάσεων με ιδιωτική εταιρεία	1	31/12/2024		
5.6.4 Μείωση της κατανάλωσης γραφικής ύλης		Πλήθος ενημερωτικών δελτίων/συστάσεων	6	31/12/2026		
	5.7 Διατήρηση και διαχείριση πολιτισμικής	5.7.1 Δράσεις ανάδειξης φυσικών και πολιτιστικών στοιχείων	Πλήθος δράσεων	10	31/12/2025	

		κληρονομιάς	5.7.2 Υλοποίηση έργων για την πολιτισμική κληρονομιά	Πλήθος έργων	5	31/12/2025
6. Προστασία φυσικού περιβάλλοντος	<ul style="list-style-type: none"> • Βιοποικιλότητα • Φυσικά ύδατα • Έδαφος 	6.1 Προστασία και ανάδειξη βιοποικιλότητας και φυσικού περιβάλλοντος	6.1.1 Δημιουργία βοτανικού κήπου με αυτόχθονα είδη	Πλήθος κήπων	1	31/12/2024
			6.1.2 Δημιουργία εθελοντικών συμμετοχικών ομάδων για την προστασία του Περιβάλλοντος	Πλήθος ομάδων	2	31/12/2024
			6.1.3 Διενέργεια μελετών βιοποικιλότητας και οικοσυστημικών υπηρεσιών	Πλήθος μελετών	3	31/12/2026
			6.1.4 Οργάνωση επισκέψεων στο πεδίο για προώθηση της γνώσης για τη βιοποικιλότητα	Πλήθος επισκέψεων	4	31/12/2025
			6.1.5 Δημιουργία εγχειριδίων καλών πρακτικών για την προστασία του περιβάλλοντος και των ειδών	Πλήθος εγχειριδίων	1	31/12/2024
		6.2 Προστασία και ανάδειξη τοπίου	6.2.1 Ενημέρωση τοπικών κοινωνιών	Πλήθος συναντήσεων εργασίας	3	31/12/2024
7. Ψηφιακή επανάσταση για την αειφόρο ανάπτυξη	<ul style="list-style-type: none"> • Επιστήμη και Τεχνολογία • Τηλεπικοινωνίες 	7.1 Δίκτυο Τεχνολογίας για την αειφορία	7.1.1 Αναζήτηση ευκαιριών για τεχνολογικές συνεργασίες με τοπικά, περιφερειακά ή/και παγκόσμια ιδρύματα	Πλήθος μνημονίων συνεργασίας	2	31/12/2025
		7.2 Σύγχρονες υποδομές	7.2.1 Αναβάθμιση υποδομών Τεχνολογίας Πληροφορικής	Πλήθος νέων μονάδων Η/Υ	40	31/12/2025

		Τεχνολογιών Πληροφορικής	και δικτύων			
			7.2.2 Υιοθέτηση χρήσης ανοιχτού λογισμικού σε δομές του ΙΠ	Πλήθος προγραμμάτων ανοιχτού κώδικα σε χρήση	10	31/12/2025
		7.3 Ψηφιακή ένταξη και δεξιότητες	7.3.1 Δημιουργία προγραμμάτων καλλιέργειας/ανάπτυξης ψηφιακών δεξιοτήτων εντός πανεπιστημιακής κοινότητας	Πλήθος προγραμμάτων ψηφιακών δεξιοτήτων εντός ΙΠ	6	31/12/2027
			7.3.2 Δημιουργία προγραμμάτων καλλιέργειας/ανάπτυξης ψηφιακών δεξιοτήτων για το κοινωνικό σύνολο	Πλήθος προγραμμάτων ΚΕΔΙΜΑ	4	31/12/2027
			7.3.3 Οργάνωση σχεδίου τηλεργασίας	Σχέδιο τηλεργασίας	1	31/12/2027
		7.4 Χρήση ψηφιακών τεχνολογιών για την επίτευξη των στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης	7.5.1 Υιοθέτηση/δημιουργία εργαλείων (εφαρμογών) καταμέτρησης- αποτίμησης δράσεων αειφορίας	Πλήθος εφαρμογών	1	31/12/2025
			7.5.2 Υποστήριξη προγραμμάτων δια βίου εκπαίδευσης περι αειφορίας (εξ αποστάσεως & μικτά)	Πλήθος προγραμμάτων ΚΕΔΙΜΑ	1	31/12/2026
			7.5.3 Υλοποίηση δράσεων συμβουλευτικής εξ' αποστάσεως	Πλήθος συνεδριών	10	31/12/2025
			7.5.4 Δημιουργία ΠΜΣ εξ' αποστάσεως	Ποσοστό εξ' αποστάσεως ΠΜΣ	80%	31/12/2026
			7.5.5 Προσφορά εξ'	Πλήθος μαθημάτων	6	31/12/2026

			αποστάσεως ελεύθερων προπτυχιακών μαθημάτων (σε φοιτητές τμημάτων άλλων νησιών από το τμήμα που προσφέρει το μάθημα)			
--	--	--	--	--	--	--

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΣΧΕΔΙΟΥ

1. Αικατερίνη Καμπάση, Καθηγήτρια Τμήματος Περιβάλλοντος
2. Διονύσιος Κουλουγλιώτης, Καθηγητής Τμήματος Περιβάλλοντος
3. Μαρίνης Αριστοτέλης, Αναπλ. Καθηγητής Τμήματος Περιβάλλοντος
4. Κοψαχείλης Νικόλαος, Αναπλ. Καθηγητής Τμήματος Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων
5. Ιωάννης Φωτίδης, Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Περιβάλλοντος
6. Ειρήνη Κατσαλήρου, Επίκουρη Καθηγήτρια Τμήματος Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων
7. Αικατερίνη Παπαδάκη, Επίκουρη Καθηγήτρια Τμήματος Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων.